

ב"ה

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות
לב"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש
זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

שיחות • איגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

תקסב

ערב שבת קודש
שביעי של פסח
כ' בניסן ה'תשס"ה

יוצא לאור על-ידי
מכון ליובאוויטש שעל-יד
צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו – המרכז

לוח השבוע

בני-ברק וכן זה שבהשגחת הבר"ץ של העדה-
החרדית בירושלים, נקיים בשנים האחרונות
מחשש זה לגמרי.
רפואה: לשון הרבי: "והרי הימים ימי סגולה,
מבואר בספרים, שימי הספירה מסוגלים
לרפואת הגוף ורפואת הנפש, אלא שעל האדם
לעשות התלוי בו בדרך הטבע, כהוראת
רבותינו ז"ל".
נסיעות: אין להימנע מנסיעות וטיולים בימי
ספירת-העומר.

לשאלת רבים: למנהגנו, לילדים קטנים שאינם יכולים לאכול מצה, מעדיפים לתת במשך
ימי הפסח מצה שרויה על-פני קטניות (וכמו שבאחרון-של-פסח בחו"ל מקילין בשרויה, אך
לא בקטניות) – כך פסק ונהג למעשה המו"צ הוותיק הרה"ח ר' אברהם-צבי הכהן ע"ה
מירושלים ת"ו.

לזכות

האחים התמימים הדגולים לבית
דייטש

הרה"ח ר' זלמן, ר' יוסף, ר' אברהם-משה
וגיסם ר' גבריאל גופין שיחיו

לוח השבוע

שבתות ועודות אין אוסרים. הכנסת ספר-תורה מתירים גם בתופים ובמחולות, כנהוג (ראה בירור בזה ב'התקשרות' גיליון רמו עמ' 19). תספורת: על-פי האריז"ל, אין מסתפרים, גם בעלי ברית, ואפילו בל"ג בעומר, עד ערב שבועות.

נהוג לחנך בעניין זה גם את הקטנים. תספורת מצווה לבני שלוש: מי שיום הולדתם חל עד ל"ג בעומר – יעשו בל"ג בעומר (ואם אפשר – במירון), ומי שנולדו אחריו – בערב חג השבועות, אבל אין להקדים התספורת לל"ג בעומר לפני מלאות שלוש שנים.

כמובן, שאר ענייני חינוך הילד (להרגילו בנשיאת טלית-קטן, ברכות-השחר, ברכת-המוזן וקריאת-שמע שעל המיטה) יעשו בהגיעו לגיל שלוש. מנהגי 'הכנסה לחדר' נוהגים כשמכניסים את הילד בפועל ל'חדר', וזה יכול להתאחר לפי המצב.

נשים: מותר לאשה לספר בימי הספירה אותן שערות היוצאות מחוץ לכיסוי-הראש ואינה יכולה לכסותן. מריטת שער הגבות, הריסים והרגליים אינה נחשבת תספורת. שהחיינו: נוהגים שאין מברכים שהחיינו (מלבד על פדיון-הבן ובכל דבר שעלולים להחמיץ) בימי הספירה. אך בשבת ובל"ג בעומר – מברכים.

מלאכה: נוהגים אנשים ונשים שלא לעשות מלאכה כל ימי הספירה משקיעת החמה ואילך, עד לאחר הספירה (וזה סיבה נוספת שגם הנשים יספרו ספירת-העומר). איסור 'חדש':

אסור לאכול 'חדש' אף בזמן הזה עד תחילת ליל י"ז בניסן. יש מחלוקת גדולה בפוסקים אודות תבואת חו"ל (ובפרט כשהגיעה לאה"ק). המנהג העתיק בין חסידי חב"ד היה להזהר מחדש, ות"ל בשנים האחרונות רבים נוהרים בזה מכל החוגים. למיטב ידיעתנו, הקמה מוצריו שבהשגחת הרב לנדא שליט"א אב"ד

להגיע אליו גם מרחוק, שבו כמה וכמה עוסקים בשקלא וטריא ומפללים בדברי תורה, כי בהמשך לחג הפסח מתחיל מחדש העניין ד'משה קיבל תורה מסיני' תורה שבכתב ותורה שבעל-פה וכל מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש, וממילא זהו הזמן המתאים להוסיף בלימוד התורה...

"וכדי להוסיף בזה, כדאי לעורר יהודים בכל מקום ומקום האפשרי, שדבר נכון וטוב מאוד שיערכו 'כינוס תורה' בימים אלו בשבוע זה, או על-כל-פנים בשבת הבאה, או בימים שלאחרי זה (בכל מקום – לפי תנאי המקום והזמן). ובמקומות שעורכים כבר כינוס תורה – יוסיפו בזה, בכמות ובאיכות..."

"תכלית הכינוסים היא גם 'העמידו תלמידים הרבה', ואחד האמצעים להבטיח זאת הוא על-ידי הדפסת הנאמר בכינוסים ('בקלף נאה ודיו נאה')."

מנהגי ימי הספירה: נישואין: אין נושאים נשים בין פסח לעצרת, לפי שהם ימי דיין ומתאבלים בהם על עשרים וארבעה אלף תלמידי רבי עקיבא שמתו בימים אלו.

דבר נישואין בל"ג בעומר – "יש לעשותם ביום ל"ג בעומר ולא בלילה, אור לל"ג בעומר".

דבר נישואין בשלושת ימי הגבלה – בשנים עברו (אג"ק ח, עמ' שיח) העדיף הרבי לרחות לאסרו-חג, אך בשנים האחרונות כשביטל ההגבלות שבתאריכים כידוע, התיר והסכים לערוך נישואין אז, וכן הורה הרה"ג רז"ש דבורקין ע"ה לפועל.

מותר לעשות שידוכין וסעודת-שידוכין בלא ריקודים, מחולות וכלי-זמר. מותר לערוך סעודות-רשות, אבל בלי "ריקודים, מחולות ושמהות יתרות".

אין להקל בזה בערב שבת-קודש ובמוצאי שבת-קודש יותר מבשאר ימי השבוע. אבל נהגו להתוודע ולזמר ניגונים חסידיים כפה ואף ממכשירי הקלטה, ואף המחולות

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

כ' בניסן ה'תשס"ה – כ"ז בניסן ה'תשס"ה

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	כ' בניסן	ה' מטמאי משכב ומושב... בפרקים אלו. פרק א-ג.	ה' בנורות. פרק ד.	מ"ע צט.
ש"ק	כ"א בניסן	פרק ד-ו.	פרק ה.	מ"ע ק.
א'	כ"ב בניסן	פרק ז-ט.	פרק ו.	מ"ע קו.
ב'	כ"ג בניסן	פרק י-יב.	פרק ז.	מ"ע קד.
ג'	כ"ד בניסן	פרק יג. ה' שאר אבות הטומאות... בפרקים אלו. פרק א-ב.	פרק ח.	מ"ע קד. צו.
ד'	כ"ה בניסן	פרק ג-ה.	ה' שגגות... בפרקים אלו. פרק א.	מ"ע צו.
ה'	כ"ו בניסן	פרק ו-ח.	פרק ב.	מ"ע צו.
ו'	כ"ז בניסן	פרק ט-יא.	פרק ג.	מ"ע צו.

זמני השבוע *

תאריך	עלות השחר**		זמן ציצית ותפילין	זמן זריחת החמה	סוף זמן ק"ש	חצות היום והלילה	מנחה גדולה	שקיעת החמה***	צאת הכוכבים
	120 ד' לפני הזריחה	72 ד' לפני הזריחה							
ו', כ' בניסן	3.42	4.39	5.03	6.02	9.16	12.38	1.12	7.19.7	7.45
ש"ק, כ"א בניסן	3.41	4.37	5.02	6.01	9.15	12.38	1.12	7.20.4	7.46
א', כ"ב בניסן	3.39	4.36	5.00	6.00	9.15	12.38	1.12	7.21.0	7.47
ב', כ"ג בניסן	3.38	4.35	4.59	5.59	9.14	12.38	1.12	7.21.7	7.47
ג', כ"ד בניסן	3.36	4.34	4.58	5.58	9.13	12.38	1.12	7.22.4	7.48
ד', כ"ה בניסן	3.35	4.33	4.57	5.57	9.13	12.38	1.11	7.23.2	7.49
ה', כ"ו בניסן	3.33	4.32	4.56	5.56	9.12	12.38	1.11	7.23.9	7.49
ו', כ"ז בניסן	3.32	4.30	4.55	5.55	9.12	12.38	1.11	7.24.6	7.50

* הזמנים מתייחסים לאזור השפלה. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות. ** לגבי זמן עלות השחר הנהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין. *** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"י בסידורו (יסדר הכנסת שבת) מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה "בכמו ארבע מינוטין" (שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת וחג

פרשת	ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
	הדה"י	צה"ש	הדה"י	צה"ש	הדה"י	צה"ש	הדה"י	צה"ש
שביעי-של-פסח*	6.42	7.58	6.58	8.00	6.50	8.01	6.59	7.59
קדושים	6.47	8.03	7.03	8.06	6.55	8.06	7.04	8.04

(* שביעי של פסח חל בשבת, ולכן לא להדליק לאחר הזמן.)

עורך ראשי: מנחם מענדל ברוך • עורך: שניאור-זלמן רודמן • הגהה: יוסף-יצחק איידלמן מו"ל: מכון ליובאוויטש שיע"י צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו – המרכז יו"ר: הרב יוסף-יצחק הכהן אהרונוב
כתובת: ת"ד 14 כפר חב"ד 72915, טל': 03-9607588, פקס': 03-9606169
ISSN 0793-7474 אינטרנט: http://chabad.org.il דואר-אלקטרוני: chabad@chabad.org.il

ורוכבו רמה בים].
בעת קריאת שירת הים – עומדים. מניחים את הספר השני על הבימה ואומרים חצי קדיש. בספר השני קוראים למפטיר "הקרבתם", כדאמול (גם בשעת הדחק אין להעלות קטן למפטיר). הפטרה "וידבר דוד" (שמואל ב פרק כב).

הזכרת נשמות: רבותינו נשיאינו נהגו לאחוז בעץ-החיים של ספר-התורה בעת אמירת יזכור. מי שהוריו בחיים, יוצא מבית-הכנסת בזמן הזכרת נשמות. אבל בשנה הראשונה למיתת אביו או אמו, נשאר בבית-הכנסת אך אינו מזכיר נשמות. בהזכרת נשמות אומרים "בן פלונית".

אומרים 'אב הרחמים'. גם מי שאינו מזכיר נשמות אומר זאת. אשרי. יהללו. תפילת מוסף. אומרים: "ולקחת סולת".

ביום-טוב שני.
מנחה: קוראים בתורה בפרשת 'קדושים'. בשמחת-תורה ובאחרון-של-פסח היו מנגנים את הניגון 'האפ קאזאק' של הרה"ק הסבא משפולה, כיוון שזהו ניגון של שמחה וניצחון, נקודות המועדים יהללו.

כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ היה נוהג באחרון-של-פסח להורות שירקודו 'ריקוד של משיח' ('משיח'ס טאניץ'), והיו פעמים שגם כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו הורה כך.

רבנו הבעל-שם-טוב היה אוכל סעודה שלישית ביום 'אחרון של פסח' (בחוק-לארץ) והיתה נקראת אצלו 'סעודת משיח'. משום שביום זה מאיר גילוי הארת המשיח. מנהג קבוע לשתות 'ארבע כוסות' בסעודה

זו, הנהיג כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו. ארבע כוסות יין, כנגד ארבע כוסות הנחמה שעתידי הקב"ה להשקות את ישראל. מי שקשה לו, ישתה מעט ויוסיף קצת בכל פעם ויחשב לו ככוס נוספת.

גם לאחר ארבע הכוסות אפשר לומר 'לחיים', ופשיטא – [שכל זה יהיה] באופן של זהירות משכרות, חס-ושלום, היפך הציווי והיפך הרצוי, על-ידי זה שיקח כוסות שלפני-ערכו, או שישתה רוב כוס, וכיוצא בזה.

"בארץ-ישראל אוכלים סעודת משיח (ושותים ארבע כוסות) בשביעי-של-פסח".
בני חיי"ט: סעודת משיח מתקיימת מחר. ראו בלוח במוצאי היום.

יום ראשון

כ"ב בניסן, אסרו-חג*

מוצאי שבת ויום-טוב – הברלה, 'ויתן לך'. אין מתענים. מרבים קצת באכילה ושתיה. עד אחרי ראש-חודש אייר, אין אומרים תחנון, 'למנצח... יענך' ו'אל ארך אפים'. כינוס תורה: כ"ק אדמו"ר 'הנהיג, זה כמה שנים, שבהמשך ובמסמיכות לחג הפסח יארגנו 'כינוס תורה', מיד לאחר החג ובאופן שיוכלו

באחרון-של-פסח השמחה היא מעין לעתיד-לבוא

הגאולה העתידה אינה עניין בפני עצמו, אלא היא הגמר והשלימות דיציאת מצרים □ בקריעת ים-סוף היה גילוי אלוקות המחייב שידוד מערכות הטבע, ואילו לעתיד-לבוא תתגלה האלוקות שבתוך הטבע עצמו □ ההכנה לגילוי זה היא על-ידי עבודתנו באופן ד"בכל דרכיך דעהו" □ משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

א. ישנו כלל בכל דיני התורה ש"הכל הולך אחר החיתום", והיינו, שהגמר והסיום של כל עניין הוא העיקר והשלימות של העניין כולו.

ב. מעלת אחרון-של-פסח לגבי שאר ימי הפסח מודגשת בהפטרות היום. ולהעיר, שכללות עניין ההפטרה הוא גם עניין של גמר וסיום, ולכן, מעלת אחרון (גמר וסיום) של פסח מודגשת בעיקר בהפטרות היום.

ביאור הדברים: מעלת אחרון-של-פסח לגבי יום ראשון דפסח – מודגשת בכך שההפטרה דיום ראשון דפסח היא אודות התחלת הכניסה לארץ-ישראל³, ואילו ההפטרה דאחרון-של-פסח היא אודות ביאת המשיח: "ויצא חוטר מגזע ישי וגו"⁴.

והרי מובן שביאת המשיח הוא עניין נעלה הרבה יותר מאשר התחלת הכניסה לארץ – כמו שנאמר⁵, "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות", היינו, שהגאולה העתידה היא באופן

ומתאים גם עם המבואר בקבלה ובחסידות² העניין ד"אור חזור" – שדווקא בגמר וסיום ההמשכה ישנו העילוי דאור חזור, ומצד זה יש מעלה באוויר התחתון לגבי אוויר האמצעי, ואפילו לגבי אוויר העליון.

ועל-פי זה מובן גם בנוגע לחג הפסח – שגדלה מעלת הימים האחרונים דפסח על הימים הראשונים דפסח (כולל גם יום הראשון דפסח שהוא תחילת ההמשכה דחג הפסח), ובהימים האחרונים דפסח גופא – גדלה מעלת אחרון-של-פסח על מעלת שביעי-של-פסח.

[וגם בארץ-הקודש ששם הוא רק יום אחד, הרי זה באופן שביום אחד גופא ישנם ב' עניינים, העניין דשביעי-של-פסח והעניין דאחרון-של-פסח, אלא ששניהם הם ביום אחד,

חזר בתחלתו (עמ' תרכב ואילך). וש"נ.
(3) יהושע בתחלתו (ג,ה ואילך).
(4) ישעיה י"א, ואילך.
(5) מיכה ז, טו.

(1) ברכות כ"א.
(2) ראה פרס ועץ-חיים – הובאו בלקו"ת ואתחנן ה"ג. ביאורי הוזהר לאדמו"ר האמצעי שלה צ"ב.
ספר-הליקוטים (ד"ח להצ"צ) ערך אור ישר, אור

* לבני חיי"ט. אחרון-של-פסח. הנוהל הנחלב בשבת, אסור עד מוצאי יום-טוב, מחר בערב. הדלקת נרות (לאחר זמן צאת השבת) ללא שהחיינו. ערבות: תפילה דיום טוב, ותודיענו (כמו בליל א' דפסח). קידוש: יקנייה – יין, קידוש, נר, הבדלה, ואין מברכים שהחיינו. מהדרין לאכול שרויה בסעודת הלילה והיום. במים אחרונים שוב מעבירים המים על השפתיים כבכל השנה. שחרית: חצי הלל. בהוצאת ס"ת – יין מדות פעם אחת, רבשיע. מוציאים שני ספרי-תורה, בס"ת היא קוראים לחמישה עולים בפרשת ראה "כל הבכור..." עד גמירא (דברים) טו, טז – ובשני מפטיר כדאמול. הפטרה: עוד היום בנוב... " (ישעיה ילב – יב). הזכרת נשמות (ראה מנהגיה בלוח דאתמול לבני ארץ-ישראל), אב הרחמים, אשרי, יהללו, מוסף ונשיאת כפיים. "מהדרין לקדש. אחר-כך מתפללים תפילת המנחה, ואחר-כך סעודת יו"ט".

של "נפלאות" לגבי גאולת מצרים, שבה נכללת גם הכניסה לארץ שהיא הגמר דיציאת מצרים, שהרי היציאה ממצרים היתה על מנת שתהיה הכניסה ל"ארץ טובה ורחבה".¹²

ומעלת אחרון-של-פסח לגבי שביעי-של-פסח – מודגשת כמה שכתוב בהפטרות היום, "והניף ידו על הנהר וגו'",¹³ היינו שבהפטרה מדובר אודות בקיעת הנהר שתהיה לעתיד-לבוא בכיאת המשיח, והרי גדלה מעלת בקיעת הנהר דלעתיד לבוא על בקיעת הים שהיתה בשעת יציאת מצרים, בשביעי-של-פסח (כדלקמן ס"ד).

ג. ולהעיר:

אף-על-פי שבהפטרות אחרון-של-פסח מדובר אודות הגאולה העתידה שהיא נעלית הרבה יותר מגאולת מצרים (כנ"ל), מכל-מקום, הרי גם אחרון-של-פסח הוא אחד מימי חג הפסח, שזהו הזמן דיציאת מצרים, ומזה מובן שגם הגאולה העתידה שייכת לגאולת מצרים. כלומר: הגאולה העתידה אינה עניין בפני עצמו, אלא היא גמר והשלמות דיציאת מצרים, והיינו, שאמיתית השלימות דיציאת מצרים היא הגאולה העתידה לבוא על-ידי משיח צדקנו.

ועל-פי זה יובן מה שמצינו שגם הגאולה העתידה תהיה על-ידי משה רבינו, שנקרא "גואל ראשון" ו"גואל אחרון",¹⁴

– וכמרומו גם בפסוק "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות", "אראנו, אראך מבעי ליה, אלא אראנו ממש למאן דחמי בקדמיתא יחמי ליה תניינות"¹⁵, היינו, שפסוק זה נאמר למשה רבינו שהוציא את בני ישראל ממצרים,

ש"כימי צאתך מארץ מצרים", כמו כן "אראנו נפלאות", שגם הנפלאות של הגאולה העתידה יהיו על-ידו – וידועה הקושיה:¹⁶ הרי משה רבינו הוא משבט לוי, ומשיח הוא משבט יהודה (כמו שכתוב, "ויצא חוטר מגזע ישי"), ואם כן, איך ייתכן שמשה הוא "גואל ראשון" ו"גואל אחרון"?

ומבואר בזה,¹⁷ שמדריגת משה היא "נשמה", ומדריגת משיח היא "נשמתא לנשמתא", והיינו, שבמשה כלול בהעלם גם משיח, שהוא ה"נשמתא לנשמתא" דמשה, אלא, שבשעת יציאת מצרים נתגלתה רק מדריגת הנשמה דמשה, ובגאולה העתידה תתגלה גם מדריגת "נשמתא לנשמתא" דמשה, שזוהי מדריגת המשיח.

ועניין זה מתאים עם האמור לעיל שהגאולה העתידה היא גמר ושלימות גאולת מצרים. וזהו גם מה שנאמר, "כימי צאתך מארץ מצרים", "כימי דניקא, לשון רבים:

כ"ק מו"ח אדמו"ר מביא במאמרי חג הפסח¹⁸ דיוק הוזהר¹⁹ בלשון הכתוב "כימי צאתך מארץ מצרים", "כימי (לשון רבים), כיום מבעי ליה, דהא בחד זמנא נפקו, וכמו שכתוב, "למען תזכור את יום צאתך מארץ מצרים"²⁰, "זכור את יום הזה אשר יצאתם ממצרים"²¹, "יום" לשון יחיד, ואם כן, למה נאמר "כימי" לשון רבים? ומבאר בהמאמר: "אך העניין הוא, דהנה מוזמן יציאת מצרים עד הגאולה העתידה לבוא במהרה בימינו אמן הם ימי צאתך מארץ מצרים, ולכן אמר כימי לשון רבים", והיינו, שהעניין דיציאת מצרים נמשך כל משך הזמן מאז שיצאו בני ישראל ממצרים עד

(6) ראה אוה"ח נ"ך עה"פ (עמ' תפז). ושי"ג.
 (7) שמות ג.ח. ועוד.
 (8) ישעיה יא, טו.
 (9) ראה שמו"ר פ"ד ר. זח"א רנ"ג. א. שער הפסוקים ויחי מט"ז. תו"א משפטים עה.ב.
 (10) זח"ב נד, סע"א.
 (11) אוה"ח ויחי מט"א.

(12) ראה שעה"פ שם.
 (13) רד"ה כימי צאתך דאחש"פ תש"ח (סה"מ תש"ח עמ' 159).
 (14) ח"ג קעו, רע"א. וראה ח"א רסא, רע"ב.
 (15) פ' ראה טז, ג.
 (16) בוא יג, ג.
 (17) ברכות ומו"ק בסופן.

הלכות ומנהגי חב"ד

מאת הרב יוסף-שמחה גינזבורג

שבת קודש,

כ"א בניסן, שביעי-של-פסח

יש לזכור לסדר את שעות-השבת של התאורה בהתאם למה שיהיו ניעורים בלילה (ראה לקמן).

[אף-על-פי שאין קוראים היום שניים מקרא ואחד תרגום] יש לומר בערב-שבת או בשבת עצמה – ביחיד – הן את ההפטרה שקוראים היום, והן את הפטרת פרשת 'קדושים' (עפ"י 'תורת-מנחם – התוועדויות' תשמ"ה ח"א עמ' 351).

הדלקת הנר. לפני כניסת השבת ומברכות 'להדליק נר של שבת ושל יום טוב', ללא 'שהחיינו'.

מנחה. אין אומרים 'הודו', אלא מתחילים 'פתח אליהו'.

קבלת שבת. מתחילים 'מזמור לדוד'. ב'בואי בשלום' אומרים "גם בשמחה ובצהלה" ואין אומרים 'ברינה'. וממשיכים כרגיל. ערבית של שבת ויום-טוב.

אמירת 'שלום עליכם', 'אשת חיל', 'מזמור לדוד' דא היא סעודתא' – בלחש. בקידוש אין מברכים 'שהחיינו'.

שמחת שביעי-של-פסח (ואחרון-של-פסח) גדולה מזו של שאר ימי הפסח, כיוון שבו היתה שלימות עניין יציאת מצרים, ואז דווקא היתה לידת נשמות ישראל. יש שמסרו בשם הצמח-צדק ששביעי-של-פסח הוא הדרגה ד'כל השביעין חביבין'.

תהלוכה: כ"ק אדמו"ר הנהיג זה כמה וכמה שנים, ללכת בשביעי-של-פסח (וכן בהג השבועות ובשמיני-עצרת) ב'תהלוכה' לבקר את בני-ישראל שבבתי-כנסיות ובבתי-

מדרשות בכמה וכמה שכונות, כדי להוסיף בשמחת החג (על-ידי ההתאחדות עם רבים מבני-ישראל שבשאר שכונות), ובפרט על-ידי אמירת דברי תורה ('פיקודי ה' ישרים משמחי לב'), נגלה תורה ופנימיות התורה.

בליובאוויטש ניעורים כל הלילה, עוסקים בלימוד תורה ומתוועדים.

היו לומדים כמה שיעורים, נגלה ונסתר. פעם הורה אדמו"ר מהורי"צ ללמוד בליל זה את המאמר ד"ה 'הים ראה ויננס' שבלקוטי-תורה (טז, ב). ופעם אחרת הורה, ללמוד את המאמר שלאחריו ד"ה 'הנניף' (טז, ד).

בשם אדמו"ר מוהרש"ב נ"ע נמסר, שבשביעי-של-פסח "הישיבה כשלעצמה (=להישאר ער, נוסף על עניין הלימוד) היא גם-כן עניין".

שחרית: חצי הלל. קדיש תתקבל. שיר של יום. מוציאים שני ספרי-תורה, אין אומרים שלוש-עשרה מידות וכו', אלא מתחילים 'בריך שמיא'. בספר הראשון קוראים לשבעה עולים בפרשת בשלח "ויהי בשלח... ה' רופאך" (שמות יג, ז – טו, ב).

להלן המילים הנאמרות בנגינה מיוחדת כנהוג, לפי שתי הנוסחאות שהביא ב'אוצר מנהגי חב"ד', רובן במקום שבו מוזכר שם ה', והחילוקים ביניהן נכנסו כאן בסוגריים מרובעים: מימינם ומשמאלם (השני), ויאמינו בה' ובמשה עבדו, סוס ורוכבו רמה בים, [זה א-לי ואנוהו] אלוקי אבי וארוממנהו, ה' שמו, ימינך ה' תרעץ אויב, נורא תהילות עושה פלא, [נהלת בעון אל נוה קודשך]. עד יעבור עם זו קניית, ה' ימלוך לעולם ועד, [הלכו ביבשה בתוך הים, ותען להם מרים...] סוס

חג המצות

* Don't forget to sell your Chometz before Friday noon. (For more information contact your Rabbi).

* Be extremely careful not to partake of any Chometz (all foods which are or contain any leavening) during the eight days of Pesach.

* Make sure to have hand made "Shmura Matzoh" at least for the Seder. Each person at the Seder should eat at least about one half a Matzoh.

* Buy only products that have the Kosher for Passover certification from an Orthodox Rabbi.

If you have any questions or need help in obtaining "Shmura Matzoh", please contact:

MATZOH CAMPAIGN LUBAVITCH YOUTH ORGANIZATION
770 Eastern Parkway Brooklyn, N.Y. 778-4270-1, 778-4258, 773-8652

לנו כי לאחר שהמכונת עצרה על יד ביתו והרבי כבר יצא, שאל הרב חודוקוב את הרבי בעניין והרבי ענה לו: 'הבה ניכנס למאפיית המצות ונראה שיש כל מיני גרלים של מצות'. כלומר, אין כזה שיעור 'חצי מצה', אלא צריך לציין משקל".

תוקן: "לפחות כזית (בערך אונקיה אחת)".

המעשה הוא העיקר

בחלק האחרון של העלון הופיע מסר מהרבי לילדי ישראל:

"בוודאי למדת על ההגדה כבר עכשיו, בהגדה מופיע הסיפור על ארבעת הבנים: החכם, הרשע, התם וזה שאינו יודע לשאול. איזה מהם תרצה להיות? בוודאי הבן החכם או

A MESSAGE FROM THE LUBAVITCHER REBBE SHLITA TO JEWISH CHILDREN

You are surely familiar with the Haggada by now. No doubt you know about the "Four Sons"—the one unable to ask a question.

Of course, the "wise son" or wise daughter. But one should be a wise child not just a wise Jew.

Do you want to be a wise Jewish child? It's entirely up to you!

GIVEN TO OUR PEOPLE ISRAEL AND DO THEM!
OUR PEOPLE AND OBSERVE THEM!
DO THE SAME!

Be a wise child, and you will make your dear parents happy and proud of you and happy Pesach.

דבר מלכות

הגאולה העתידה, שממשיכים תמיד לצאת ("מ'האלט אין איין ארויסגיין") ממצרים וגבולים ("מצרים") אל ארץ טובה ורחבה, כי, גם לאחר שכבר יצאו ממצרים ובאו אל ארץ טובה ורחבה, הרי לגבי מדריגה נעלית יותר, "ואמר ביום ההוא הנה אלוקינו זה גו' זה הוי' קיווינו לו".

ה. וביאור העניין:
איתא בווהר"א²² "תלת דרגין אינון מתקשרן דא

ידועה הקושיא — הרי משה רבינו הוא משבט לוי, ומשיח הוא משבט יהודה, ואם כן, איך ייתכן שמשוה הוא גם "גואל ראשון" וגם "גואל אחרון"?

נחשבת גם "ארץ טובה ורחבה" ל"מצרים", ולכן צריכה להיות היציאה גם מדרגא זו של "מצרים" אל ארץ טובה ורחבה.

ועל-דרך שאמרו חז"ל²³ "תלמיד-חכמים אין להם מנוחה כו' שנאמר²⁴ יילכו מחיל אל חיל", והיינו, שכל שתגדל מעלתו בעבודת השם צריך להוסיף וליילך בעילוי אחר עילוי, כיוון שתכלית העבודה היא להתקשר עם הקב"ה שהוא אין-סוף.

ד. ויש להוסיף ולבאר מעלת הגילויים דלעתיד-לבוא לגבי הגילויים דקריעת ים-סוף²⁵:

בשעת קריעת ים-סוף אמרו ישראל "זה א-לי ואנוהו"²⁶. וידוע שעניין "זה" הוא ראיית אלוקות במוחש, היינו, לא רק ידיעה והשגה בלבד כי אם ראיית אלוקות במוחש, כמבואר בכמה מקומות²⁷.

אמנם, בקריעת ים-סוף אמרו "זה" רק פעם אחת בלבד. ואילו לעתיד יהיה גילוי נעלה יותר שלכן יאמרו ב' פעמים זה²⁸, כמו שכתוב²⁹

18 תהלים פד, ח. 19 מכאן עד סוף הגיע לידנו רק ראשי-פרקים בלבד, וכנראה שחסר אייכות הדברים שהיתה בעניין זה (המו"ל). 20 בשלח טו, ב. 21 ראה שער האמונה לאדהאמ"צ פ"ב. 22 שמו"ר ספכ"ג. 23 ישעיה כה, ט. 24 ח"ג עג, א. 25 תהילים קלו, ד. 26 ראה ד"ה כימי צאתך תשי"ב (ת"מ ח"ה ע' 128 ואילך. סה"מ מלוקט ח"ד עמ' רכה ואילך).

דלעתיד – שבקריעת ים-סוף שעניינו שידוד מערכות הטבע, נס גלוי, היה גילוי בחינת גליא דקוב"ה, ואילו האלוקות המתלבש בטבע גופא, שהוא מבחינת סתים דקוב"ה, לא נמשך בגילוי. אמנם לעתיד-לבוא כתיב²⁷ "ונגלה כבוד הוי' וראו כל בשר יחדיו כי פי הוי' דיבר", שיתגלה גם האלוקות המתלבש בלבושי הטבע, והוא בחינת סתים דקוב"ה.

1. והעניין בעבודה: ידוע שקריעת ים-סוף היתה הכנה למתן-תורה, שאז נעשה החיבור דנברא עם בורא, כדאיא במדרש²⁸ שבמתן-תורה ביטל הקב"ה את הגזירה ש"עליונים לא יירדו לתחתונים ותחתונים לא יעלו לעליונים". אמנם, ההתחדשות דחיבור נברא ובורא שנתחדשה במתן-תורה (על-ידי ההכנה דקריעת ים-סוף) היא רק בענייני תורה ומצוות, אבל לא בשאר עניינים גשמיים שהם ענייני הרשות, גם כאשר עוסק בהם "לשם שמים"²⁹ ומקיים על-ידם "בכל דרכיך דעהו"³⁰.

וזהו שמצינו שחיבו רז"ל³¹ לקום ולעמוד מפני כל עוסק במצווה, שזהו "מפני ה' השוכן ומתלבש בנפשו בשעה זו" (כמבואר בתניא³²) – והרי המצווה לקום היא מפני "עוסק במצווה" דוקא, אבל לא מפני עוסק בדברי הרשות, אפילו כאשר עושה זאת "לשם שמים" ובאופן ד"דעהו".

ולכן, בקריעת ים-סוף שהיתה הכנה למתן-תורה, היו רק ניסים גלויים באופן של שידוד הטבע, אבל לא ניסים הנסתרים בלבושי הטבע עצמם.

מה-שאין-כן לעתיד-לבוא שאז יהיה החיבור דנברא ובורא לא רק בעניינים של

תשל"ח (שם ח"ה עמ' שו ואילך). וש"נ.
 27) ישעיה מ"ה.
 28) שמור"ד פ"ב, ג. תנחומא וארא טו.
 29) אבות פ"ב מ"ב.
 30) משלי ג'ו. וראה רמב"ם הל' דיעות ספ"ג.
 31) טו"ר פ"ב מ"ב.
 32) פמ"ו (סו,א).
 33) ראה גם סה"מ תרנ"ד עמ' קנד.
 34) רפ"ז.

- On Shabbos morning we must stop eating Chometz no later than 10:15 A.M.
- After the Shabbos meal is eaten any remaining Challah and crumbs (or any other Chometz) should be disposed of by flushing it down the toilet. All the dishes should be cleaned and put away with the Chometz dishes.
- Before 11:45 A.M., the (2nd) "Kol Chamira" should be recited (See your Haggadah).
- During the Shabbos day from 10:15 A.M. on, we may partake only of foods which are Kosher for Pesach. However, we should not eat any foods which we eat during the Seder, Matzoh, wine, nuts, apples, etc. We must not eat too much so that we will eat the Matzoh with appetite.
- Please note: On Shabbos we are not permitted to carry from the house to the street, therefore, one should not carry anything out, even the garbage, till nightfall.
- Preparation of the Seder Table and meal (including grinding the "Chrain" (horseradish); soaking, cleaning the "salad" (Romaine lettuce); setting the table, etc.) should not start until the Shabbos is over-8:15 P.M.

הוא
 שיהיה
 שיהיה
 שיהיה

נכתב: "במהלך השבת אין להרבות באכילה, כדי שנוכל לאכול את המצה בלילה לתיאבון."

הטלטול אסור

נכתב במקור: "שים לב: בשבת אסור לטלטל מהבית לרחוב [כאן הוסיף הרבי וכתב: "ז"א ו???"], ולכן, אין להוציא כלום מהבית אפילו את הזבל – עד הערב.

בעקבות זאת נכתב: "בשבת אסור לטלטל מהבית לרחוב או לחצר..."

"שיעור מוזר"

נכתב במקור: "יש לוודא שתהיה לך מצה עבודת יד "מצה שמורה" לפחות עבור הסדר, על כל אחד בסדר לאכול לפחות חצי מצה. הרבי הקיף את המלים חצי מצה וכתב: "שיעור מוזר".

מספר ר' משה גולדשמיד: "ביקשנו מהרב חודקוב שבדרך חזרה הביתה, יראה אם יש אפשרות לברר אצל הרבי מה "מוזר" בשיעור שציינו וכיצד עלינו לכתוב. מאוחר יותר נודע

הכלים המומלצים

נכתב במקור: "מומלץ להשתמש בכלים רגילים שניתן לרצחם לפני זמן הביעור ולטומנם".

הרבי הקיף את המילה "רגילים" וכתב: "ז"א"י [=כלומר, מה בכוונתכם לשלול?]. תוקן: "מומלץ להשתמש בכלים רגילים (אם אוכלים מוצרים שנרסקים לצלחת – אין להשתמש בכלי ניר)".

מצה לתיאבון

נכתב במקור: "במהלך יום השבת, לאחר זמן שריפת חמץ, מותר לאכול רק מוצרים כשרים לפסח. בכל מקרה אין לאכול דברים הנאכלים במהלך הסדר כגון מצה, יין, אגוזים, תפוחים וכדומה. אין להרבות באכילה [כאן העיר הרבי: "מתין"], כדי שנוכל לאכול את המצה [כאן הוסיף הרבי: ב"י"א] לתיאבון.

לאר זאת תוקן הנוסח וחולק לשתי פסקאות. פסקה א מתייחסת לשלילת אכילת מאכלים הנאכלים בסדר. בפסקה נפרדת

במקור נכתב: מכירת חמץ – צריכה להיעשות לפני זמן שריפת חמץ ביום שישי בבוקר 11:45.

כאן הוסיף הרבי: "פלאגות אחרונים" [ראה "ערב פסח שחל בשבת" להרב צבי כהן פ"ד ס"ד], והורה "באם לא יוכלו לברר – כתוב שישאלו רב מומחה".

בהמשכה של אותה פסקה נאמר: "במקרה חירום, כאשר לא התאפשר לך מסיבה כלשהי למכור את החמץ לפני זמן שריפת חמץ, עדיין ניתן למכור את החמץ עד יום שישי בשעה 12:30". הרבי הקיף את ארבעת המילים האחרונות וציין: "?!"

לאחר התיקון הוחלפו המילים "עד יום שישי בשעה 12:30" במילים: "יש ליצור קשר עם רב מוסמך".

סיום בכורים

במקור הופיע: "סיום בכורים – תענית הבן הבכור. כיוון שאסור לנו לצום בשבת, מוקדמת תענית בכורים ליום חמישי".

הרבי מחק את המילים "סיום בכורים" וכתב: "באם עושים" [=כלומר, לכאורה, שעריכת סיום לבכורים היא בגדר אפשרות בלבד ואיננה חובה].

הרבי סימן חץ ממילים אלה ("באם עושים") גם לסוף הפסקה שניסוחה שונה בעקבות זאת ונכתב כך: "כיוון שאסור לנו לצום בשבת, מוקדמת תענית בכורים ליום חמישי (4 באפריל). אם יש מי שעורך סיום, הסיום ייערך ביום חמישי ו(או) כל הבכורים המשתתפים יכולים לאכול באותו יום".

במשפט האחרון תיקן הרבי תיקון לשוני, כאשר במקום מה שהיה כתוב בתחילה "ואז – so that – כל הבכורים וכו'", שינה הרבי ל"וכל – and – הבכורים וכו'".

קוגעל כשר לפסח...

במקור נכתב: "כל הארוחות לשבת יש להכין ממוצרים כשרים לפסח ואין לאכול חמץ מלבד החלה".

על כך ציין הרבי: "לבד מצה שאסור לאכילה ביום השבת (כבכל ערחה"פ [=ערב חג הפסח])".

והרבי הוסיף: "וקוגעל?"

תוקן: (אל תאכלו מצה במהלך יום השבת כבכל ערב פסח). אין לאכול מאכלי חמץ בשבת (6 באפריל) מלבד החלה (לחם) לבדה. קוגעל כשר לפסח (ללא חמץ) מותר לאכול".

הרב אריה אלוש (אשכנזי)
ביום ראשון (20) אדר

We are listing a few suggestions to aid in this situation...

- * On Friday April 5, rinse out your garbage cans and use a garbage bag for the remaining Chometz (this applies to every Erev Pesach).
- * All meals for Shabbos as well, should be prepared Kosher for Pesach in Pesach utensils. No Chometz foods should be used for the Shabbos (April 6) except the Challah (bread) itself.
- * It is preferable that one use regular dishes because they can be washed and put away with the Chometz (before 11:45 A.M. on Shabbos, April 6).
- * On Shabbos morning we must stop eating Chometz no later than 10:15 A.M.
- * After the Shabbos meal is eaten any remaining Challah and crumbs (or any other Chometz) should be disposed of by flushing it down the

פנוי מיניה³⁵, ו"אין עוד מלבדו"³⁶, כפירוש החסידות³⁷ שאין שום דבר זולת אלוקות, וכל ענייני העולם אינם אלא אלוקות – אזי יכולה להיות אמיתית העבודה באופן ש"בכל דרכיך דעהו", היינו, שלא זו בלבד שכל עשיותיו יהיו

מצד גליא תורה, ישנו חיבור דאלוקות עם ענייני תורה ומצוות בלבד, ואילו מצד פנימיות התורה, יהיה חיבור דאלוקות גם עם ענייני העולם

בטלים – ביטול מצד העדר החשיבות, כ"שרגא בטיהרא"⁴³, מה-שאיין-כן פורים, שהשמחה היא "עד דלא ידע"⁴⁴, בלי גבול, תהא נחשבת גם לעתיד-לבוא.

ובעניין זה הוא כללות החידוש דלעתיד-לבוא – שעכשיו כל העניינים הם בהגבלה, ועד שאפילו שמחה, שעניינה פריצת גדר⁴⁵, מכל-מקום, גם היא בהגבלה, ואילו העניין דבלי-גבול יתגלה לעתיד-לבוא. ולכן אמרו חז"ל⁴⁶: "אסור לאדם שימלא שחוק פיו בעולם-זה", כי, ל"מלא שחוק פיו" היינו שמחה בלי גבול, ועניין זה אינו שייך בזמן הזה.

וזהו מה שכתוב "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות", "נפלאות" דייקא, ש"פלא" עניינו מה שלמעלה מהשתלשלות, שזהו אור הבלוי-גבול.

וכמבואר באחד המאמרים⁴⁷ שלעתיד-לבוא יתגלה בעולמות כפי שהם בבחינת ההשערה

"ששם שמים", אלא שבהם עצמם ("בכל דרכיך") יהיה "דעהו"³⁸, כיוון שנרגש אצלו ("ער הערט אן") החיות האלוקי, שהוא עיקר מציאותו של הנברא. וזוהי ההכנה להגילוי דב' פעמים "זה" שיתגלה לעתיד, במהרה בימינו.

והנה, השמחה של הגאולה העתידה שייכת – לכאורה – רק ברגע הראשון של הגאולה, מה-שאיין-כן במשך הזמן שלאחרי זה, שאז הרי זה בבחינת "תענוג תמידי אינו תענוג"³⁹. אבל האמת היא, ששמחת הגאולה תהיה לא רק ברגע הראשון, היינו, ברגע היציאה מהגלות להגאולה, אלא גם במשך הזמן שלאחרי זה ועל זה נאמר⁴⁰: "כי בשמחה תצאו וגו'", שהכוונה בזה היא לא רק על היציאה מהגלות, אלא על כל משך זמן הגאולה.

35 תקו"ז תנ"ו (צא, סע"ב). ת"ע (קכב,ב).
 36 ואתחנן דלה.
 37 ראה סה"צ להצ"צ שורש מצוות התפלה פ"ח (דרמ"צ קכד,ב). ובכ"מ.
 38 ראה לקו"ש ח"י עמ' 104. וש"נ.
 39 כ"ש סקב"א. לקו"א להה"מ כג, סע"ג. מא.ב. אר"ת להה"מ כו.ב, נג, סע"ד. פד.ד. צו, רע"ד. ובכ"מ.
 40 ישעיה נה,יב.
 41 מדרש משלי פ"ט, ב. יל"ש משלי רמז

תתקמד. וראה גם מכתב אדר-שני תשי"ז (אג"ק ח"ד ע' תקלו).
 42 ראה ד"ה להבין מארז"ל כל המועדים כו' דפורים תש"ז (תורת-מנחם – התועודיות' חט"ז עמ' 118 ואילך). וש"נ.
 43 חולין ס,ב.
 44 מגילה ז,ב.
 45 ראה סה"מ תרנ"ז ס"ע רגז ואילך.
 46 ברכות לא,א.
 47 ראה המשך מים רבים תרל"ו ספקג"ד.

בכוח. והכוונה בזה – לא לבחינת ההשערה עצמה, דכיוון ששיער בכוח מה שעתיד להיות בפועל, הרי בהכרח שגם בכוח ישנו עניין של הגבלה, אלא הכוונה היא לעניין ההשערה (לא מצד ההשערה עצמה, אלא) כפי שהוא מצד המשער.

וכיוון שהגילוי דלעתיד הוא בלי-גבול, הרי מובן, שהעליות דלעתיד יהיו גם כן בלי-גבול, שזהו שלעתיד יהיו תמיד עליות בעילוי אחר עילוי, בלי-גבול.

ואף שלכאורה לא שייך חילוקי מדריגות בבלי-גבול, וכיוון שברגע הראשון דלעתיד יאיר אור הבל גבול, אם כן, איך שייך שיהיו עליות כזו? – אך העניין הוא, כמבואר בדא"ח⁴⁸ שדווקא בהתגלות העצמות לא שייך

(קטעים מהתועדות אחרון-של-פסח ה'תשי"ז; יתורת-מנחם – התועדות ה'תשי"ז, חלק שני (ט) – עמ' 285-292 – בלתי מוגה)

(48) ראה המשך תרס"ו עמ' יב ואילך. וראה גם (49) תמיד בסופה. תר"מ ה"ז ע"ס 70. וש"נ.

מינוי ל"התקשרות"

ניתן לקבל את גיליון "התקשרות" שירות הביתה באמצעות הדואר.

מינוי לשנה: 177 ש"ח (ב-4 תשלומים).
מינוי לחצי שנה: 88 ש"ח (ב-2 תשלומים).

את השם, הכתובת והתשלום יש להעביר לפי הכתובת:
"התקשרות", מחלקת המנויים, ת"ד 14 כפר חב"ד 72915

ערב פסח שחל להיות בשבת

העלון הראשון שהופק בניו-יורק לקראת חג הפסח יצא-לאור בשנת תשל"ד, שבו הייתה הקביעות כמו השנה □ העלון הוכן על-ידי כמה מה'יתמימים', נבדק על-ידי כמה מבקרים ולבסוף הוכנס לרבי לאישור □ לפנינו המסמך המקורי שעליו הערותיו ותיקונו של הרבי – פרסום ראשון

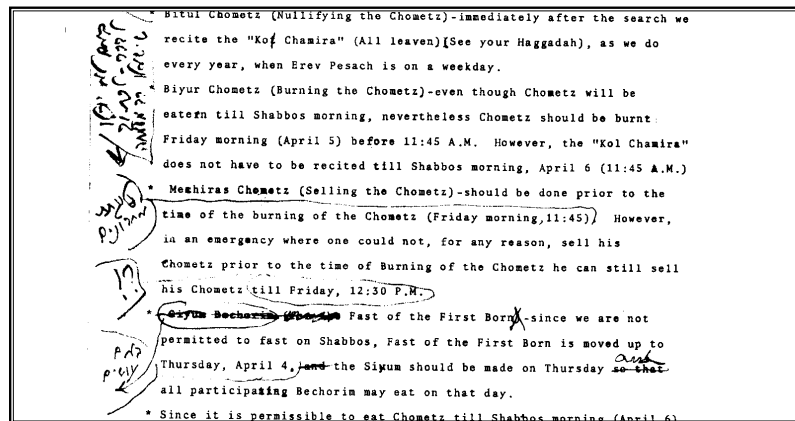
מאת הרב יוסף-יצחק אולידורט

מספר הרה"ח ר' משה גולדשמיד מכפר-חב"ד: "לפני כשלושים שנה, בהיותי תלמיד בישיבה, התעסקתי בהוצאה-לאור של עלונים שונים של צעירי-אגודת-חב"ד המרכזית. באותן שנים יצא הרבי ב'מבצעי קודש' כדוגמת 'מבצע מזוזה' ועוד, ולא היה אז חומר הסברה בנושאים אלה. אני ועוד כמה בחורים לקחנו זאת על עצמנו. ליקטנו דברי הסבר על המבצעים השונים, לאחר מכן מסרנו אותו להגהה ובמקצת המקרים אף דאגנו למימון ההרפסה.

כמו השנה – במוצאי שבת-קודש. לקראת הפסח הכנו עלון לפסח (בשפה האנגלית). את החומר המלוקט מסרנו לביקורתם של הרב ניסן מאנגל ושל המזכיר הרב קרינסקי. לאחר מכן הוכנס החומר המוקלד אל הרבי. הרבי הואיל להעיר ולתקן דברים שונים. לאחר מכן זכיתי לקבל מהמזכירות את המסמך המקורי עם כתב יד קודשו של הרבי בעיפרון."

מכירת חמץ

להלן תצלום המסמך המקורי ופיענוה "בשנת תשל"ד חלה הקביעות של חג הפסח הערות הרבי:

עניין ביאת המשיח חודר בפנימיות

עד שנעשה "דם ובשר כבשרו"

משיח צדקנו בא בקרוב ממש, והראיה – שהרי "אחכה לו בכל יום שיבוא", וכפי שאומרים בכל תפילה (כמה פעמים בכל יום) "ותחזינה עינינו בשובך לציון" – ואין עניין יוצא מידו פשוטו!

ובפרט כאשר נמצאים בסיום "אחרון-של-פסח", ומתכוננים להתפלל תפילת מעריב, ולומר "את צמח דוד עבדך מהרה תצמיח"!

ואדרבה: ב"אחרון-של-פסח" מודגש כללות העניין דביאת משיח צדקנו עוד יותר מאשר אמירת "את צמח דוד עבדך מהרה תצמיח" (שבתפילת מעריב במוצאי יום-טוב) – כי ב"אחרון-של-פסח" אוכלים "סעודת משיח", היינו, שכללות העניין דביאת משיח צדקנו חודר בפנימיותו, ועד שנעשה דם ובשר כבשרו.

וזהו השייכות המיוחדת ד"קודשי שעה" אלו (עבודת ההכנה לביאת משיח צדקנו) עם "אחרון-של-פסח" – כי בדורנו זה גופא מודגשת העבודה ד"קודשי שעה" ב"אחרון-של-פסח", שאז אוכלים "סעודת משיח".

(משיחת אחרון-של-פסח תשמ"ב, ספר-השיחות תשמ"ב, עמ' 1299)

ההבדל בין גואל ראשון לגואל אחרון

כ"ק מו"ח אדמו"ר אומר באחת משיחותיו: שביעי-של-פסח קשור עם משה רבנו, ולכן קורין בו "אז ישיר משה"... ואחרון-של-פסח קשור עם משיח, ולכן קורין בו (בהפטר) "ויצא חוטר מגזע ישי וגו'".

משה ומשיח שייכים זה לזה, ועד ש"גואל ראשון (משה) הוא גואל אחרון" (משיח)... שהחילוק ביחס לשבטים [שמשה הוא משבט לוי, ומשיח ("חוטר מגזע ישי") הוא משבט יהודה] הוא רק בחיצוניות, אבל בפנימיות, "גואל ראשון הוא גואל אחרון". ויש מעלה מיוחדת לכל אחד מהם.

– באחד הביכלאך ישנו סיפור, שפעם אמר הצמחה-צדק דרוש שהיה משמע ממנו שמעלת משה רבנו גדולה ממעלת משיח. חלשה דעתו ונתנמנם, ובא אליו רבנו זוקן (בחלומו) ואמר לו שיש מעלה במשה ויש מעלה במשיח: משה היה "א פראקטיקער דאקטאר" (רופא בעל ניסיון מעשי), ולכן ניתנו על-ידו מצוות מעשיות, ואילו משיח אינו "פראקטיקער דאקטאר", כי אם, שעל-ידו תתגלה פנימיות התורה.

(משיחת ליל ב' דחג-הפסח תשי"א, 'תורת מנחם', כרך ג)

קודש תש"ל, כרך ב, עמ' 59-57) ותוכן הדברים בקיצור:

אצל הסבא משפולי מצינו ג' ענינים אשר כל אחד מהם קשור לחג הפסח: א) אהבת-ישראל באופן נפלא, ב) עיסוקו בפידיון-שבויים, ג) ריבוי ניסים ומופתים.

בחג הפסח בא לידי ביטוי אהבת ה' לישראל "כי נער ישראל ואוהבו"; חג הפסח עניינו הוא מה שבני-ישראל נשתחררו ממצרים עד כדי קריאת החג בתואר "זמן חירותנו"; והענין דניסים וניסי-ניסים מודגש אף הוא בשמו של החודש כמאמר (ברכות נז,א) "הרואה ניסן – ניסי ניסים נעשו לו".

הניגון "האפ קאזאק" שקשור בקזקים שעניינם היא כידוע (ליודעי דברי-ימיהם) שבין אנשי הצבא גופא היתה אצלם משמעת הכי חזקה והם היו חיילים באופן של מסירות-נפש עד שהפקירו עצמם ממש בדומה לנאמר "האומר לאביו ולאמו לא ראינו" – כך נהג השפאלער זירע וכן יהודים בעלי מסירות-נפש אחר-כך ועניין זה קשור בתפקיד דורנו כמובא בהמשך מאמרי חסידות של יום ההילולא בעניין ביזבוז האוצרות לאנשי חיל שינצחו בפועל דבר הקשור במידת הנצח והמסירות-נפש.

"ייעשה נא הדבר מתוך שמחה וטוב לבב ומתוך הרחבה, וכאשר ישנו ניצחון המלחמה מכריזים 'האפ קאזאק' ויוצאים בריקוד בקרוב לקבל פני משיח צדקנו".

הרבי הוסיף להתייחס לתוכנו של ניגון 'האפ קאזאק' ולקשר שלו לאחרון-של-פסח גם בהתוועדות הסמוכה (שם עמ' 99).

עד למעלה מדרך הטבע (בלעומת-זה); והוא עניינו של הניגון שהיה הסבא משפולי מנגן – להדגיש מעלת ה"קאזאק" בקדושה. יקחו, אפוא, המסירות-נפש על כל השנה כולה מחדש תשרי ובהתחלה מראש-השנה שעניינו הוא מסירות-נפש ד"מלך על העולם כולו בכבודך" (ויקחו על כל השנה כעניין "בידך אפקיד רוחי" – שהוא מוסר עצמו לגמרי מכל וכול) ולהמשיך המסירות-נפש על כל השנה כולה.

הרבי החל לנגן בעצמו "האפ קאזאק" ויצא. שנה לאחר מכן (תשכ"ז) במהלך ההתוועדות השנייה של שבת בראשית סיים הרבי את אחת השיחות (שיחות-קודש תשכ"ז, כרך א, עמ' 111) באמירה הבאה:

היה בעבר סדר לנגן בשמחת-תורה ניגונו של הסבא משפולי, בוודאי מכירים הכל אותו, יגנוהו, אפוא!

אדמו"ר הזקן חיבבו מאוד

כשנשאל הרבי אודות הקשר בין הסבא משפולי לאדמו"ר הזקן, והשייכות של הניגון למועדים של פסח ושמחת-תורה – השיב ('המלך במסיבו', חלק א, עמ' צב-צג, קנז, ח"ב עמ' קלו):

אדמו"ר הזקן חיבבו מאוד... חסידים סיפרו כמה וכמה סיפורים ופרטים... הניגון הוא ניגון של שמחה וניצחון, נקודת המועדים הניל. ענינו של ה"סבא" שהוא עסק בפידיון-שבויים, שזהו עניין חג הפסח "זמן חירותנו".

קשור לחג הפסח

ביתר פירוט והרחבה דיבר על-כך הרבי בהתוועדות אחרון-של-פסח תש"ל (שיחות-

הסבא משפולי

הסבא משפולי היה "איש נלהב" שרבנו הזקן חיבבו מאוד □ הוא הצטיין באהבת ישראל, במצוות פדיון שבויים ובריבוי ניסים ומופתים □ עד שלא יוכח אחרת, הסבא משפולי ורי לייב שרה'ס הם אותו אדם □ שביבים על הסבא ועל ניגונו 'האפ קאזאק', המושר בשביעי-של-פסח

מאת הרב מרדכי-מנשה לאופר

הסבא משפולי תבע מאדמו"ר הזקן דרכי פולין (היינו, הנהגה בדרך של מופתים וכו'), ויענהו: אתי היתה ושלחתי. וישאלהו: אס'כן, מהו הביאור במאורע שהיה בעת שהובילו את אדמו"ר הזקן לפטרבורג? הרי הגלגלים לא נסעו? ויענהו: שצווחין אף עקתין האקסען [=שורים] צווחו (כאילו שלא הוא עשה מאומה בשביל זה, אלא וכו', היינו, שהיאקסען מעצמם ומאליהם לא נסעו, מ.מ. [=מנחם מענדל]).

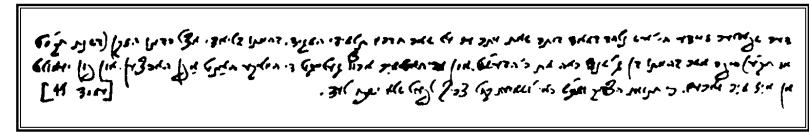
בלהב השמימה

ביו"ד במנחם-אב תשי"ד (אגרות-קודש, כרך ט, עמ' רלב) כותב הרבי להרה"ח הישיש ר' ישראל-נח בליניצקי מזקני אנ"ש בצרפת ("נהנה אני מסיפורי צדיקים שמעתיק במכתבו,

ב'היום יום' ליי"ד בטבת העתיק הרבי קטע ממכתבו של כ"ק אדמו"ר הריי"צ מכ"ז במרחשוון תרפ"ה שבו נאמר:

הסבא משפאלע – השפאלער זיידע – היה איש נלהב מאד, ביתר שאת ויתר עז על שאר חבריו תלמידי המגיד. בביקורו בליאדי אצל רבינו הזקן – שנת תקס"ט או תק"ע – סיפר, אשר בהיותו בן שלוש שנים ראה את הבעל-שם-טוב "והניח ידו הקדושה על לבי, ומאז יחסי ליי". תנועת צדיק, ומכל שכן ראייה או שמיעת קול, צריך לפעול שלא ישכח לעד.

הקטע עצמו הועתק ברשימותיו של הרבי משנת תרפ"ה שנדרסו ב'רשימות', חוברת ט, עמ' 3 (וצילום גוף כתב-יד-קודשו שם עמ' 21).

ובוודאי גם להבא ינהג ככה ותשואות-חן מראש"ו):

במה שכותב אודות הרב-הצדיק משפאלע בהיותו אצל אדמו"ר הזקן, הנה רשום אצלי בסיפור כ"ק מו"ח אדמו"ר אודותו בזה, שאמר לאדמו"ר-הזקן התחלתם בכתובת ספר של צדיקים והעולם אינו מסוגל להכיל זאת. נתעוררו קטרוגים

דרכי פולין ודרך חב"ד

ברשימה אחרת של הרבי, הכוללת מדברי כ"ק אדמו"ר הריי"צ מ"ט-כ בכסלו תרצ"ג (מה שלא נדרס בלקוטי-דיבורים), מסופר (רשימות', חוברת קעב, עמ' 13):

שתי מצבות של שני אישים שונים במקומות שונים וכן 'ארציטיין' שונים שמדובר בשני אישים שונים), אפשר לקבוע שהמדובר באישיות אחת ושלום על ישראל.

קשורים זה בזה

לימים, בהתוועדות שבת-קודש פרשת מקץ תשכ"ב (שיחות-קודש תשכ"ב, עמ' 160) פירט הרבי: "את הקשר בין שני הנושאים (דשריפת הספר והסתלקות הסבא משפולי) לא שמעתי, אך שתי העובדות סופרו לי בחדא מחתא, ומשמע שהם קשורים זה בזה".

יתר על כן: במהלך סעודת החג בבית כ"ק אדמו"ר מוהריי"צ ביום שביעי-של-פסח תשכ"ה ('המלך במסיבו', כרך א, עמ' צב) גילה הרבי פרט נוסף: כשסיפר לי כ"ק מורי-חמי אדמו"ר את הדבר שאלתי: הרי הוא היה במקום רחוק? ומורי-חמי שתק ולא ענה (כדרכו כמה-פעמים)!!!

"לב מלכים ושרים"

בהודמנות אחרת (בהתוועדות שבת-קודש פרשת תשא תש"ל – שיחות-קודש תש"ל, כרך ב, עמ' 496) הזכיר הרבי כדרך-אגב:

היה סיפור שהיה צריך להלקות את הקיסר – הלכו אפוא את הקיסר – זהו מעשה שהתרחש אצל הסבא משפולי.

המופתים שלו – כך התבטא הרבי באחרון-של-פסח תש"ל (שיחות-קודש, שם עמ' 59) – היו קשורים ב"לב מלכים ושרים".

שניים שהם אחד

בהתוועדות אחרון-של-פסח ושבת-קודש פרשת אחרי תש"ל (שיחות-קודש תש"ל, כרך ב, עמ' 58-59, 98) התייחס הרבי לאישיותו של הסבא משפולי וטען-קבע כי הוא-הוא הצדיק הידוע גם בכינויו 'ר' לייב שרה'ס". וכך אמר הרבי:

עד אשר לא ימצא איש נאמן שיוכיח בוודאות כי ביזו הוכחה מוצקת או עדות מהימנה (שראה

טענה זו נשענת על הרבה מאוד מאפיינים משותפים בין הנ"ל: שניהם נשאו אותו שם, שניהם היו תלמידי המגיד ובעלי שייכות לבעל-שם-טוב, אצל שניהם אירעו מופתים רבים ושניהם היו 'נסתרים'.

הרבי התייחס לשאלה שהוצגה על השערות זו ולפיה אין התאמה בין שמות אימהותיהם – שם אימו של ר' לייב שרה'ס היה שרה בעוד שלאם הסבא משפולי קראו בשם אחר. על כך אמר הרבי כי: א) שאפילו לגבי זהות שם אמו של הרה"ק רבי לוי-יצחק מברדיצ'וב מצינו סתירות (בספר 'קב ונקי' מעיד שראה נוסח פדיון של רבי לוי-יצחק שבו הוא חותם בשם אמו אחרת מבשאר המקומות, וקובע שהשם המפורסם – בטעות יסודו); ב) ייתכן שהוסיפו לה שם, ג) אפשר שהיו לה כמה שמות, ד) קיימת אף אפשרות ששמה הוחלף.

ניגון של מסירות-נפש

"שמחת-תורה ובאחרון-של-פסח נוהגים לנגן את הניגון 'האפ קאזאק' של הסבא משפאלע" – כך אמר הרבי הריי"צ בשנת תש"ד (ספר-השיחות תש"ד, עמ' 116; והשווה – תורת-שלום, עמ' 236).

וכך נהגו אצל הרבי נשיא דורנו (ראה לעניין אחרון-של-פסח ב'אוצר מנהגי חב"ד' (ניסן) עמ' רלא).

וכך סיים הרבי את ההתוועדות שבת בראשית תשכ"ו (שיחות-קודש תשכ"ו, עמ' 65):

מכיוון שבמוצאי שמחת-תורה היו מכריזין [=בליובאוויטש] "ויעקב הלך לדרכו", ועיקר ההליכה היא בדברי הרשות אשר מתחלת בימות החול (לאחר שבת-קודש) הנה ינגנו "האפ קאזאק" שירקדו לתוך השנה מתוך מסירת-נפש בדומה ל"קאזאק" אשר הנהו חייל הוולך במסירות נפש